

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa A. G.

przeciwko "D." Spółce Akcyjnej w Ł.

o odszkodowanie z pakietu gwarancji pracowniczych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 stycznia 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w zakresie braku
skargi kasacyjnej.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z 11 czerwca 2010 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację powoda A. G. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. z 22 stycznia 2010 r., którym oddalono powództwo A. G. skierowane przeciwko pozwanej D. S.A. o odszkodowanie z pakietu gwarancji pracowniczych.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku został zawarty wniosek o zwolnienie powoda od kosztów wpisu od skargi kasacyjnej w całości. Do wniosku załączono oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym powoda A. G., w którym podał on, że jest osobą samotną zarejestrowaną jako bezrobotny bez prawa do zasiłku, nieposiadającą żadnych dochodów i nie mającą żadnych składników majątkowych. Dołączono też dokumenty obrazujące wydatki powoda i obroty na rachunkach bankowych.

Postanowieniem z 9 listopada 2010 r. Sąd Apelacyjny, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zwolnił powoda od wpisu od skargi kasacyjnej w części ponad kwotę 6.000 zł.

Postanowieniem z 10 stycznia 2011 r. Sąd Apelacyjny, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, odrzucił skargę kasacyjną powoda wobec jej nieopłacenia.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny stwierdził, że niewiarygodna jest treść złożonego oświadczenia „skoro bowiem jak wynika z oświadczenia powód nie ma żadnego majątku i nie pozyskuje jakichkolwiek dochodów to skąd ma środki na ponoszenie wskazanych wydatków”. Wszczytanie w tym zakresie dochodzenia Sąd uznał za zbędne gdyż „problem ten znajdował w zakresie wystarczającym dla potrzeb rozpoznania przedmiotowego zagadnienia wyjaśnienie w materiale aktowym sprawy. Powód do 31 października 2008 r. był zatrudniony w D. S.A. ostatnio na stanowisku specjalisty do spraw komunikacji z wynagrodzeniem około 4.500 zł brutto. W toku postępowania o zwolnienie od obowiązku uiszczenia wpisu od pozwu ujawnione zostało, że powód, który w oświadczeniu nie deklaruje żadnych dochodów utrzymuje się z środków pochodzących ze sprzedaży akcji firmy D. oraz środków z IKE. Wielkości pozyskanych z tych tytułów środków nie zostały określone.

Powyższe okoliczności, były podstawą do wydania dnia 10 czerwca 2009 r. postanowienia, mocą którego powód został zwolniony od wpisu sądowego w sprawie ponad kwotę 6.000 zł.

Dotychczas były to jedynie wydatki związane z opłatami sądowymi jakie powód poniósł w sprawie.

Składając wniosek o zwolnienie od wpisu od skargi kasacyjnej, powód nadal w oświadczeniu nie ujawnia faktu pozyskiwania jakichkolwiek dochodów, różnica w treści oświadczenia pomiędzy tym z czerwca 2009 r. a obecnie, wskazuje na brak samochodu wycenionego wówczas na kwotę 10.000 zł. A deklarowane wydatki miesięczne, przy uwzględnieniu także przywoływanych rat kredytu, wynosi około tysiąca kilkuset złotych”.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze trudną sytuację życiową i majątkową powoda, związaną z faktem zwolnienia z pracy, Sąd Apelacyjny przy analizie przepisu art.102 i art. 101 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167 poz.1398 ze zm.) nie znalazł podstaw do zwolnienia powoda w całości od opłaty od wniesionej skargi kasacyjnej. Powód nie wykazał bowiem, że nie jest w stanie ponieść spornych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Powyższe postanowienie oraz postanowienie z 9 listopada 2010 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zostało zaskarżone w całości przez powoda zażaleniem, w którym zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, art. 101 ust. 1, art. 102 ust. 1, art. 109 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) oraz art. 233 k.p.c., polegające na „braku przeprowadzenia dochodzenia w celu ustalenia stanu majątkowego powoda, w sytuacji gdy Sąd powziął wątpliwości co do wiarygodności oświadczenia o stanie majątkowym, a materiał dowodowy nie pozwalał na dokonanie jednoznacznych ustaleń, iż powód dysponuje w dalszym ciągu środkami finansowymi ze sprzedaży akcji oraz z IKE; błędnym ustaleniu, iż z przedstawionego przez powoda stanu faktycznego wynika możliwość poniesienia kosztów wpisu od skargi kasacyjnej do kwoty 6.000 zł, a w konsekwencji niezasadnego udzielenia zwolnienia od kosztów wpisu jedynie w części, a nie w całości, w sytuacji gdy ocena materiału dowodowego zgodna z art. 233 k.p.c. nakazywałaby uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów wpisu od skargi kasacyjnej w całości, z uwagi na następujące okoliczności: powód pozostaje bez zatrudnienia jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku i z uwagi na obecną sytuację na rynku pracy nie można przewidzieć kiedy znajdzie stałe źródło

utrzymania; środki ze sprzedaży akcji oraz likwidacji funduszu emerytalnego IKE zostały wyczerpane; w sprawach pracowniczych, kładzie się szczególny nacisk na to by koszty sądowe nie stanowiły bariery przed dochodzeniem roszczeń; powód poniósł do chwili obecnej koszty postępowania w kwocie 6.000 zł.”.

Wskazując na powyższe wniesiono o uchylenie zaskarżonego postanowienia, udzielenie powodowi zwolnienia od kosztów wpisu od skargi kasacyjnej w całości oraz przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ponadto o zwolnienie powoda od kosztów wpisu od zażalenia w całości.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, gdyż Sąd Apelacyjny bezpodstawnie zaniechał zarządzenia dochodzenia na podstawie art. 109 § 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) powziąwszy wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego powoda. Okoliczności sprawy, na które powołał się Sąd w postanowieniu z 9 listopada 2010 r. stanowiły przesłankę zarządzenia dochodzenia, a nie mogły go zastąpić. W art. 109 § 1 ustawy użyta została formuła „może zarządzić” jednakże nie ulega wątpliwości że w razie spełnienia przesłanek w nim wymienionych „stosowne dochodzenie” winno być zarządzone.

Postanowienie z 9 listopada 2010 r. podlegało kontroli na podstawie art. 381 k.p.c. w związku z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. jako nieobjęte zakresem art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c.

Nieopłacenie skargi kasacyjnej w ustalonej tym postanowieniem wysokości było bowiem podstawą odrzucenia skargi (art. 396⁶ § 2 k.p.c.). Kwestia zakresu zwolnienia a zatem braku (tzw. fiskalnego) skargi rozstrzygnięta bez zarządzenia dochodzenia winna być ponownie rozpoznana. Dlatego zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ zdanie pierwsze w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.